- <http://roncea.ro/2011/09/19/rosia-montana-si-salvatorii-ei-mircea-toma-si-liviu-mihaiu-salarii-de-milioane-de-euro-capcanate-cu-ajutorul-idiotilor-utili-care-lupta-pentru-ecologie-si-patrimoniul-national/>
- <http://www.danbadea.net/2014/01/24/sobolanul-voiculescu-si-puricii-crescuti-in-blana-lui-ce-au-transmis-ciuma-bubonica-in-presa-romaneasca/>
- <http://roncea.ro/2011/08/14/fan-fest-in-delir-fotografie-exclusiva-de-la-fata-locului-cu-george-soros-mircea-toma-si-renate-weber-salvatorii-rosiei-montane/>
- <http://roncea.ro/2011/09/02/cianura-ucide-dar-si-prostia-ucide-romania-societatea-civila-bolsevica-si-apologetii-crestini/>
- <http://www.cdep.ro/proiecte/2011/100/10/8/em118.pdf>
- <http://www.cdep.ro/proiecte/2011/100/10/8/pvg118.pdf>
- <http://pettycluj.blogspot.ro/2010/07/credinta-tarilor-candidate-ue-dar-care.html>
- <http://saccsiv.wordpress.com/2009/08/27/indemn-unesco-copiii-vor-invata-despre-masturbare-la-5-ani-si-despre-avort-la-12-ani/>
- <http://www.libertatea.ro/detalii/articol/copiii-care-primesc-educatie-sexuala-isi-pierd-virginitatea-mai-devreme-274805.html>
- [http://saccsiv.wordpress.com/category/sex-oral/Filmul “Living and Growing” promoveazadesfranarea, perversiunile, homosexualitateasianticonceptionaleleeelevatorilor de 8 ani din scolile britanice](http://saccsiv.wordpress.com/category/sex-oral/Filmul%20%22Living%20and%20Growing%22%20promoveaza%20desfrnarea,%20perversiunile,%20homosexualitatea%20si%20anticonceptionalele%20elevatorilor%20de%208%20ani%20din%20scolile%20britanice)
- <http://www.hotnews.ro/stiri-international-5952156-elevii-din-marea-britanie-sunt-indemnati-aiba-orgasm.htm>
- <http://saccsiv.wordpress.com/2009/11/18/campanie-pro-masturbare-in-spania-placerea-sta-in-mainile-tale/>
- <http://invataturicrestine1.blogspot.ro/2012/10/pericolele-modului-de-educatie-sexuala.html>

BISERICA ȘI TINERETUL. PROBLEME MORALE ALE TINERILOR DE AZI ȘI SOLUȚIILE LOR DIN PERSPECTIVĂ CREȘTINĂ

Simion Todoran*

Abstract: *It is widely known that humanity is going through a period of rapid transformation, of amazing progress. The progress of science and technique is the most obvious, and it influences every sector of human life. Science goes deeper and deeper into the knowledge of the world by discovering new laws, unexpected new energies. With the help of science, the technique places tools at man's disposal, which help him master more and more the forces of nature; it places those forces in the service of the humanity. Our time is the time of the young. An old world crushes, while a new one is searching for its forms of life. Its pulse is beating in the veins of the young. It beats faster because of the anxiety, uncertainty, and the unknown. Undoubtedly, there is a gap between the old generation and the new one. The anxiety of the old generation transforms itself into sighs for the ending world. The restlessness of the new generation is represented by the hopes for the coming world. That is why the young represent today's universal preoccupation. The states where social life searches more thoroughly its new location made this preoccupation their main issue. Obviously, nowadays' children do not resemble the children that lived 40-50 years ago. If we were to establish on which mystery road the transformation had begun under our eyes, and how we the parents are and still remain unliable to our children, we would be too much into an insecure area, but which is suddenly enlightened by the Holy Scriptures by the indisputable sentence: "The fathers have eaten a sour grape and the children's teeth are set on edge".*

Keywords: *Church, word, young, education, generation, social life, God, children, science.*

Introducere

E un fapt, recunoscut de toți că omenirea se află într-o epocă de rapidă transformare, de progrese uluitoare. Evidente sunt întâi progresele științei și tehnicii, care își pun pecetea asupra tuturor sectoarelor vieții omenești. Știința pătrunde tot mai adânc în cunoașterea lumii, descoperind noi legi, noi energii, nebănuite, tehnica

* PhD Professor, Faculty of Orthodox Theology, at University "1 Decembrie 1918" Alba Iulia, Romania.

pe baza științei, pune la dispoziția omului unelte, care îl ajută să stăpânească tot mai deplin forțele naturii, să pună în slujba sa aceste forțe¹. Vremea noastră e vreme atineretului. O lume veche se dărâmă, o lume nouă își caută formele de viață. Pulsul ei zvâcnește în venele tineretului. Puls iuțit de neliniște, întretăiat de nesiguranțe, biciuit de enigme. Intre generația veche și generația nouă există, incontestabil, un hiatus. Nelinișteagenerației vechi se transformă în suspine după lumea care amurgește; zbuciumul generației noi sunt nădejdi aruncate spre lumea care vine. De aceea, tineretul e azi preocuparea universală. Statele în care viața socială își caută mai accentuat noile forme de așezare și-au făcut din această preocupare de tineret problema principala². Copiii de azi, este clar, nu mai seamănă cu noi, copiii de acum 40-50 de ani. Dacă ar fi să căutăm să stabilim pe ce cărări tainice a pornit prefacerea de sub ochii noștri, și cum noi, părinții, suntem și rămânem totuși nesolidari cu copii noștri, ar fi să rămânem prea mult într-un domeniu nesigur, pe care însă Sfânta Scriptură îl luminează deodată cu sentința inatacabilă: „Părinții au mâncat aguridă și s-au sterpezit dinții copiilor”.

Trebuie să recunoaștem că marele păcat al generației noastre, adică credința aproape exclusivă în cele ce se văd și se pot pipăi, a trecut în sângele copiilor și s-a înrăutățit. Noi, cei bătrâni, eram ispițiți de ideea că lumea aceasta trebuie cultivată numai pentru ea. Copiii noștri sunt furioși, încredințați că lumea aceasta trebuie cucerită cu orice preț și cu orice primejdie. Putem spune, pe scurt, că toată răutatea și dezordinea date pe față de actuala tânără generație, provin din jalnicul materialism, mai mult sau mai puțin, contemporan, agravat de conflictele dintre popoare³.

Lupta pentru noile tipare de viață nu are însă un caracter politic și social. Tendința ei este să consolideze noile forme într-o concepție integrală de existență. Din Evul Mediu ideea metafizică n-a fost atât de

¹ Nicolae Mladin, *Studii de Teologie Morală*, Sibiu, 1969, 153.

² Nechifor Crainic, *Tineretul și creștinismul*, în vol. „Biserica și problemele actuale”, București, 1933, p. 107.

³ Gala Galaction, *Copiii noștri*, în vol. „Probleme actuale în Biserică și Stat”, București, 1935, p. 53-54

amestecată în actualitatea imediată. Dacă sub acest raport, epoca liberalismului se caracterizează printr-o indiferență metafizică ce îngăduia calea mediocrității, tendințele dominante ale vremii de azi merg până la extrem; până la suprema afirmație sau până la suprema negație. Creștinismul și ateismul sunt punctele culminante, care solicită psihologia zbuciumată a generației tinere. Am putea să definim spiritul nou al vremii prin oroarea față de dimensiunile mijlocii și prin pasiunea exclusivistă a liniilor infinite: fie linia orizontală, de platitudine uniformă, a comunismului ateist (care trăiește, încă, în multe conștiințe), fie verticala infinită a ierarhiilor cimentate de spiritualismul creștin. „Aurea mediocritas” a lui Horațiu e o formulă de viață calmă ce nu-și găsește locul în gigantica încordare de forțe a epocii noastre⁴.

Problema „Bisericii și a tineretului” nu e azi o problemă de cateheză și pastorală, în care Biserica să aibă inițiativa, ci e o problemă de atitudine impusă tineretului de spiritul vremii⁵.

Fiecare epocă creștină a avut luptele, biruințele și înfrângerile ei. Armele de luptă, argumentele apologetice, metodele defensive și ofensive, se deosebesc și s-au deosebit de la epocă la epocă. Biserica nu poate sta pasivă în mijlocul acestor transformări. Deși dogmele sunt aceleași, cultul este același, disciplina bisericească este aceeași, totuși viața bisericească e pe cale de înnoire. Adevărul creștin este veșnic, dar el trebuie să satisfacă setea după o viață avansată a tuturor oamenilor, a credincioșilor din vremea noastră. Fiind veșnic, adevărul creștin e mereu nou, e mereu contemporan, niciodată rămas în urmă, depășit⁶. Pentru aceea cei ce reprezintă Biserica, trebuie să fie pătrunși adânc de duhul lui Hristos - care e veșnic viu - și de spiritul înnoitor al vremii. Iisus Hristos ne cheamă să colaborăm cu El, să colaborăm cu oamenii de pretutindeni, pentru o viață nouă în dragoste, dreptate și pace.

Tineretul nostru românesc, în bătaia curentelor contradictorii ce ne vin, atât din Apusul Europei cât și din sincretismul euro-asiatic sau trans-atlantic, se găsește în situația de a lua „suasponțe” o atitudinea

⁴ N. Crainic, *op. cit.*, p. 107-108.

⁵ *Ibidem*.

⁶ G. Galaction, *op. cit.*, p. 54.

sau alta față de creștinism. Bisericii îi rămâne sarcina să capteze și să filtreze valurile afirmative ce-i năvălesc în prag sau să împrejmuiască valurile negative și rebele ce-i bat în coastă⁷, spunea profetic N. Crainic acum aproape 70 de ani .

Este știut că, în educația omului, buna tradiție și ordinea severă sunt mult mai hotărâtoare și mai bine făcătoare decât o cultură lipsită de sistem și oferită fără verificări , fără nici o precauțiune ⁸.

Noi vom considera raportul dintre Biserică și tineret sub unghiul inițiativei tineretului de a se apropia de Iisus Hristos. Aceasta nise pare trăsătura fundamentală a problemei ce ne preocupă aici.

Am scris această conferință cu gândul că înțelegând mai bine prezentul putem să sesizăm mai bine viitorul. Printre emisiunile de radio și televiziune cele mai ascultate sunt buletinele meteorologice. Fiecare dorește să-și organizeze timpul, munca și bucuriile sale în cele mai bune condiții. Fotografiile luate din satelit descoperă zonele înnourate, permițând anunțarea timpului înnourat sau însorit, seceta sau ploaia. Tot astfel, din totdeauna, oamenii au căutat să-și descopere viitorul, zilele propice pentru afaceri⁹ .

I. Tendințe de împărțire

Se cunoaște opoziția dintre Est și Vest, dintre Nord și Sud, opoziție, care, din diferite rațiuni astăzi este din ce în ce mai complexă. În anul 1900 populația albă reprezenta 30 % din 1,65 miliarde de locuitori. Astăzi sunt 20 % la 6 miliarde de oameni. În acest timp populația de culoare, de patru ori mai numeroasă, dispune de condiții de viață, adesea, mediocre.

Se constată un declin demografic în țările industriale și o suprapopulare în țările în curs de dezvoltare. Tendința tinerilor de a emigra în statele industrializate se lovește de două obstacole : 1)

⁷ N. Crainic, *op. cit.*, p. 108.

⁸ G. Galaction, *op. cit.*, p. 54.

⁹ Pierre Lanars, *Faire face au desordre mondial*, Trento, 1993, p. 11.

șomajul și 2) calificarea necorespunzătoare, în timp ce industria cere muncitori calificați¹⁰.

Din punct de vedere politic se constată un eșec al modelelor politice. Capitalismul și socialismul împărțeau populația globului. Capitalismul a servit Statul în a ignora legea cererii și a ofertei; Socialismul a fost incapabil de a împlini speranțele promise.

Majoritatea a ajuns să fie contestată. Democrația presupune ca minoritatea să se supună majorității. Din ce în ce mai mult, minoritățile ideologice (ecologice, economice, etnice, regionale, etc.), nu acceptă deciziile luate de majoritate, ducând la lupte, uneori, violente. În astfel de situații structurile puterii se văd puse în poziția de a dispune de autoritatea lor¹¹.

Se constată sfârșitul non-ingerinței. Toate mijloacele de informare în masă (presa, radioul televiziunea) ne permit să știm ce se întâmplă în lume, cel puțin parțial. Opinia publică poate să oblige un guvern să intervină într-o problemă umanitară sau politică. În principiu suveranitatea națională este intangibilă, dar războiul din Golf, cel din ex-Iugoslavia, intervenția NATO în Iugoslavia etc., a suscit o ingerință umanitară pe baza unui drept internațional. Este greu de stabilit care sunt limitele unui astfel de drept.

Războiul pentru supremația economică a secolului 21 a început deja. Cea mai importantă inovație a timpului nostru va fi nașterea unui nou sistem de creare de averi, bazat nu pe forța mușchilor, ci pe inteligență. Aceasta este de fapt apariția economiei științei, ce a lansat economiile avansate într-o teribilă competiție mondială.

Winston Churchill a făcut odinioară această profeție: „imperiile viitorului vor fi imperii ale spiritului”. Această profeție s-a împlinit. Este ceea ce se întâmplă printr-o convergență a mutațiilor din producția propriu-zisă, compoziția capitalului și până la natura noii monezii de schimb. Aceste schimbări sunt pe cale să instaleze pe scară mondială un sistem revoluționar de creare a bogățiilor¹².

¹⁰ *Ibidem*, p. 21-22.

¹¹ A. Toffler, *Les nouveaux pouvoirs*, Paris, 1990, p. 475, 477.

¹² *Ibidem*, p. 205, 26, 27, 110.

Tabloul acesta este completat de alte trei realități: declinul, tot mai accentuat al comunismului, imposibilitatea țărilor în curs de dezvoltare de a se uni și apariția Japoniei și a Europei ca rivale ale Statelor Unite. Aceasta este lupta ce se va da pentru dominarea secolului 21¹³.

Statele Unite posedă o capacitate de acțiune militară fără egal. Deficitul americanilor depinde de finanțarea Japoniei. În anul 1991 deficitul SUA era de 318 miliarde dolari¹⁴.

Europa, cu cei 320 milioane de locuitori dispune de un produs național brut echivalent cu cel al Statelor Unite și 1 și jumătate cu cel al Japoniei. Țările care formează comunitatea economică europeană dețin 20% din comerțul mondial. Dar omogenitatea politică și economică este departe de a fi realizată pentru a face față concurenței¹⁵.

Din punct de vedere cultural societatea s-a individualizat. Un număr tot mai mare de oameni lucrează acasă. Creativitatea nu poate fi realizată decât de persoanele extrem de individualizate. Ideologia revoluționară franceză l-a eliminat pe Dumnezeu din societate, deși s-a structurat pe baza catolicismului.

Sfârșitul secolului 20, după Casanova, se va explica prin patru evenimente :

- biruința democrației asupra totalitarismului;
- miracolul japonez;
- renunțarea Chinei de a se prezenta drept model;
- renunțarea , de către URSS, la marxism- leninism¹⁶.

Regimul politic al României actuale, de peste 25 de ani, încercă să fie unul democratic, nu are o grijă deosebită pentru tineri. Biserica Ortodoxă, deși Biserică majoritară, e privită mai mult dintr-un unghi

¹³ Pierre Lanares, *op. cit.*, p.2

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*; Japonia posedă o treime din bugetul militar al lumii. Este primul creditor al planetei. Este în fruntea tuturor domeniilor științei tehnologice și spațiale. Japonia acumulează, în fiecare an, un excedent de 200 miliarde de dolari, cu care achiziționează mari trusturi, mai ales în Statele Unite. Vezi și J. Attali, *Lignes d'horizons*, Paris, Fayard, 1990, p. 98.

¹⁶ J.-C. Casanova, *L'Expres*, 20 octombrie, 1989.

festivist, decorativ. În realitate e un stat laic, indiferent din punct de vedere religios, gata oricând să socotească religia ca o simplă afacere particulară după cea mai bună regulă democratică și să se simtă incomodat ori de câte ori religia se conturează ca forță colectivă socială¹⁷. Statul nu vede în cultul organizat nici măcar o formă de disciplină socială și de solidaritate morală, ci mai mult o sarcină bugetară la care e gata renunțe oricând¹⁸.

Aceeași indiferență oficială se observă față de tineret. În țările civilizate problema tineretului constituie o problemă vitală, România e aproape pe ultimul loc la acest capitol. Nu e tineret sub soare mai abandonat propriei său destin ca tineretul nostru românesc. Cine se preocupă de pregătirea acestui tineret pentru o epocă ce se apropie cu pași uriași ? Nu se pun oare pentru el aceleași întrebări grele ca pentru tineretul de pretutindeni ? Nu stă și el astăzi în fața perspectivei tragice a șomajului ? Șomajul reprezintă nu numai lipsa mijloacelor pentru un trai decent ci și o criză de identitate pentru cel ce continuă să se integreze în societate. De aici se ajunge la folosirea drogurilor, la corupție și prostituție. Nu e și el setos de o concepție integrală de viață în care să-și salveze sufletul din ruinele ce se îngrămădesc în jurul lui ?

Exodul tinerilor, o altă realitate crudă, acel flux migrator făcut din rațiuni politice și economice, a devenit incontrollabil. După unele statistici neoficiale, din România au emigrat într-o perioadă de 3 ani peste 500.000 de mii de tineri cu studii superioare ! Ce pierdere imensă pentru un stat ! Câte lucruri, pentru care s-au pregătit în licee și facultăți, -pentru care s-au cheltuit bani și multă energie, s-ar fi putut face ! Din țările Europei de Est emigrează cam 450.000 mii de persoane anual. Ce se va întâmpla cu cele 20 de milioane de emigranți din toate țările lumii ? când încet, încet se închid granițele. În anul 2015, situația grea din Siria, Iran, Irak și din alte țări din nordul Africii și ale Orientului mai apropiat sau mai îndepărtat a ridicat probleme deosebite

¹⁷ A se vedea reacția dură a unei părți a societății românești la afirmația I.P.S. Bartolomeu Anania, în legătură cu o posibilă implicare a Bisericii în „sfățuirea” celor ce cer „consultanță” în ceea ce privește opțiunea în noile alegeri. Reacția s-a repetat și cu ocazia altor alegeri ce s-au derulat până în anul 2015.

¹⁸ De ani de zile se tot promite salarizarea integrală a personalului clerical.

în rândul țărilor din Europa în ceea ce privește o anumită convergență în rezolvarea pe termen mediu sau lung a acestor mari mutații umane, unde sunt implicați mai mulți factori ca cel social, cultural, religios și nu în ultimul rând cel economic.

Presa, cinematograful, radioul și televiziunea, care sunt instrumentele cele mai de seamă ale unei sănătoase îndrumări, sunt astăzi în România cele mai periculoase mijloace ale dezagregării morale. Librăriile și chioșcurile gem de reviste pornografice în care imaginea trupului gol se întrece cu textul celor mai abjecte apologii ale instinctelor inferioare. O literatură de prost gust dă un prestigiu pseudoștiințific tuturor acestor aberații proferate în numele nudismului, al naturismului și al eliberării de obsesiile sexuale¹⁹. Tolerându-le, statul se face complice la funesta operă de demoralizare a tineretului. În ordinea politică și socială, pătura conducătoare nu oferă ca îndrumare decât cluburile de partid în care tineretul e momit pentru a fi schilodit sufletește după chipul și asemănarea politicianismului, precum anume cerșetori de profesie fură copii și le desfigurează trupurile mici ca să-i facă apți pentru practicarea cerșitoriei.

Studentii români sunt săraci. Copii de oameni care trăiesc din salarii mici, unii au părinții șomeri, duc după ei sărăcia lucie de-acasă. În universități s-au constituit Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR).

Faptul că după decembrie 1989 Biserica Ortodoxă a fost ținta unor atacuri extrem de violente, a determinat tineretul nostru să evolueze din ce în ce mai mult spre o stare de conștiință.

La toate acestea se adaugă un lucru nou : debandada și jafurile din averea publică ale politicienilor²⁰. Se nasc reacții morale ale tinerilor (a se vedea reacția tinerilor provocată de catastrofa de la Clubul Colectiv din București, din oct.-nov. 2015). Se cunosc

¹⁹ Ilie Moldovan, *Darul sfânt al vieții și combaterea păcatelor împotriva acestuia*, București, 1997, p. 27.

²⁰ A se vedea cazurile notorii ale celor ce au "jefuit" băncile, ale celor ce au dus la faliment, intenționat, în limitele infraccionalului, multe întreprinderi, cu mii de miliarde de lei. A se vedea spectacolul jalnic, văzut zilnic, la DNA, DICOT, sau la alte instituții ale statului, cu cei pe care noi i-am ales să ne reprezinte interesele...

manifestările tinerilor, - și ale vârstnicilor deopotrivă, din Piața Universității, din primăvara anului 1990. Se cunosc și consecințele : o mineriadă sângeroasă, populația și, mai ales, intelectualitatea tânără din București a fost maltratată, capii studenților duși la închisoarea Jilava. Tinerețea lor prigonită pentru dreptate și comprimată între pereții închisorii nu află alt sprijin decât în Dumnezeu.

În atitudinea ei față de Biserică, generația tânără manifestă o altă înțelegere. Biserica e o putere vie și actuală, o pârgie necesară a vieții prezente. În ultima perioadă, din nefericire, se simte o manipulare a tinerilor și nu numai a lor, împotriva Bisericii, în special a Bisericii Ortodoxe. Este foarte adevărat că s-au făcut și unele greșeli de comunicare cu turma pe care o păstorim, greșeli pe care trebuie să ni le asumăm, dar a lovi în „instituția cea mai trainică și mai sigură a poporului român”, așa cum numea marele istoric Nicolae Iorga despre Biserica Ortodoxă, este mult prea mul și nedrept.

Inima, a zis Pascal, își are rațiunile ei pe care rațiunea nu le cunoaște. Să zicem în loc de inimă, viață - și să repetăm adevărul profund al genialului gânditor că viața își are rațiunile misterioase pe care rațiunea nu le cunoaște. Criza contemporană nu e numai economică, nu e numai financiară, nu e numai politică, nu e numai socială, nu e numai morală; ea e criză ontologică ce pune din nou problema originii vieții și deci a destinului omenesc.

Se vorbește mult despre „educația simțurilor”, dar ne preocupăm prea mult de activitatea periferică a simțurilor. Trebuie să apelăm mai ales la voința de a vedea bine și de a auzi bine, de a reține bine ceea ce am văzut și am auzit. Să încercăm să dăm toată atenția culturii energiilor morale, - și făcând aceasta, vom vedea că, prin chiar natura ei, cura morală din suflete cere să fie pusă pe o temelie religioasă²¹.

²¹ Constantin Cucoș, *Educația religioasă. Conținut și forme de realizare*, București, Edit. Didactică și Pedagogică, 1996, p. 8.

II. Consecințele crizei morale. Soluționarea ei din punct de vedere creștin

Persoana fără muncă devine un asistat pentru hrană, veșminte și nevoi medicale. Ea riscă să se refugieze în consumarea de droguri, alcoolism, sau să se exprime prin violență și delicvență. Sărăcia cea mai cruntă se caracterizează prin pasivitate, apatie, nehotărâre.

Controlul nașterilor, prin folosirea anticoncepționalelor, sau prin planificările familiale, prin sterilizare sau prin alte mijloace, atinge intimitatea ființei umane. Copiii reprezintă pentru numeroși părinți asigurarea unei fericiri prezente și veșnice. Ei reprezintă împlinirea poruncii date de Dumnezeu: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul”. Se cuvine să enumerăm, în trecere, mulțimea de factori care au contribuit la slăbirea vieții familiale moderne și contemporane: la libertatea necontrolată a celibatarilor de sex masculin se adaugă, mai târziu, și de sex feminin; cu concursul prostituției, al practicilor neomaltusianiste și al avorturilor, căsătoria, privită din punct de vedere strict individualist, este puternic așezată pe principiul sterilității sistematice și găsind, pentru a se menține sau desface, colaborarea avortului, a adulterului și a divorțului. Toate aceste practici, toate aceste instituții, nu sunt decât părți conexe ale unui sistem complet coerent care ruinează familia din zilele noastre, din interior și din exterior. Din interior, prin trădarea iubirii, iar din exterior, prin însușirea modelelor străine. În unul și același complex intră, mai aproape de noi, pornofilă, homosexualitatea și pilula. De asemenea, toate acestea se constituie în niște condiții noi de viață. Astfel, ele ne apar drept coordonatele unei „noi civilizații”. Avem de a face cu principii și concepții, moduri de a fi și de a se manifesta, susținute de filozofia vremii, de ideologie, de literatură, mass-media, care contrazic flagrant concepția creștină fidelă naturii imperativelor vieții voite de Dumnezeu.

Cauzele sterilității sunt mai multe. Dacă există o sterilitate care apare ca o consecință a viciilor pe seama cărora s-a lăsat, și care este pe deplin vinovată, există și o alta, care nu poate fi condamnată. Anumite

căsnicii sterile, fără copii, nu sunt din cauza aceasta mai puțin onorabile decât cele fecunde și de o valoare morală ireproșabilă.

Sterilitatea voluntară, care pune sub semnul întrebării însuși sensul căsătoriei creștine, după una și aceeași gândire religios morală, recrutează cupluri pe care le încadrează în mai multe categorii. Prima este formată din acei soți pe care o boală venerică contractată înainte, în timpul sau după căsătorie îi face incapabili de a transmite viața; o altă categorie adună pe toți aceia pe care pornirea spre desfrâu sau egoismul fără limită îi fixează în sterilitatea sistematică; în fine, ultima, și cea mai numeroasă, cuprinde mulțimea imensă a însoțitorilor care își reduc la minimum numărul descendenților lor. Tertulian se exprimă în felul următor: „Homicidifestinatioprohiberenasci” (a împiedica nașterea înseamnă a te grăbi să ucizi). Copiii sunt darul lui Dumnezeu, tot omul are dreptul la viață²².

Pe fondul acestor stări de degenerare morală crește criminalitatea, sănătatea tinerilor este amenințată (sida), piața de droguri cunoaște o desfacere fără precedent (canabisul, afetaminele, opiul, cocaina, morfina, heroina), consumul lor a devenit o modă. În anul 1968 pe zidurile unei universități din Paris s-au scris următoarele cuvinte: „este interzis să fie interzis”. Această deviză reflectă foarte bine situația morală a societății actuale. Bucuria de a fi liber față de toate regulile, pentru a putea să-și satisfacă toate dorințele lor indiferent de natura lor : morală sau imorală²³.

Pe acest fond se ajunge la instabilitatea politică, care duce la cursa înarmărilor, război: chimic, nuclear, ecologic, meteorologic, economic, secret, mediatic (presa, radioul, tv. și cinematograful), prin dezinformare „războiul fără de arme”, difuzarea de documente false, cenzură- apărând numai a parte de adevăr- sau prin sondaje, prin care se formează opinii. Există și un război al stelelor prin care cursa înarmărilor a atins cote astronomice, și un război al pietrelor (vezi ce se întâmplă aproape zilnic în conflictul dintre evrei și palestinieni, mai nou, în România, între poliție și mieri).

²² Citat la I. Moldovan, *op. cit.*, p. 37, 39, 48.

²³ Pierre Lanares, *op. cit.*, p. 106.

Fuga de acasă, copiii nu trăiesc lângă părinți, cel mai mult timp îl petrec singuri în fața televizorului, (în SUA, la 50 de milioane de familii există 500.000 de copii care părăsesc familia)²², absența disciplinei familiale conduce la refuzul autorității școlare, militare și sociale. Ruptura de societatea adultă se exprimă prin haine, modul de viață, muzică, dans. De aici se ajunge la alcool, drog legal și mortal și la tutun, drog legal și mortal cu urmări în domeniul sănătății : boli de cancer prin care sunt atinse căile respiratorii, cavitatea bucală, bronhiile, sistemul nervos, sistemul cardio-vascular, fertilitatea pentru femeile tinere²⁴.

Există un decalaj între țările sărace și țările bogate. Nu există un corespondent între numărul locuitorilor dintr-o țară săracă și nivelul de trai dintr-o țară bogată.

Tinerii de azi au nevoi de modele. Modelul suprem este Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Poate nici când în istorie n-a fost chemată Biserica la o acțiune de o asemenea amploare și profunzime. E chemarea lui Hristos la viață creștină, la verificarea ei în realitatea socială.

Concepția creștină ne spune că toți oamenii sunt egali, liberi și frați, care trebuie să se iubească unii pe alții, trăind în iubire și frățietate, conlucrând la realizarea unei vieți fericite pentru toți cei ce locuiesc pe pământ²⁵.

Lactanțiu zicea undeva că „menirea virtuții este de a nu păcătui” (*omneigiturvirtutisofficium est non pecare*). „A nu păcătui” este unul din corolarele acțiunii virtuții în raport cu împărăția negației, atât de folosită de cei tineri, propovăduită în cultură și filozofie de Eugen Ionescu, negație condusă de Satan. Calea vieții trebuie căutată la fel ca drumul pe care-l caută corăbiile pe mare : acestea din urmă rătăcesc pe căi nesigure dacă nu văd o lumină cerească după care să se călăuzească.

Misiunea formatoare a creștinismului, de reconstruire a personalității umane, devine idealul explicit al noii religii. Se urmărește

²⁴ *Ibidem*, p. 112.

²⁵ N. Mladin, *op. cit.*, p. 155.

perfectarea în om a dimensiunii îndumnezeirii, „înomenirea” sa ; fizică și suflătească, după ființa sa percepută din etern în cugetul creator al Rațiunii divine. (vezi Pr. prof. dr. D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică*, vol.II, București, 1978, p.59).

Cum vom putea să sporim pe Hristos în cugetul elevilor de liceu, este marea problemă asupra căreia Biserica, prin ierarhia ei , prin dascălii săi, prin membrii săi, trebuie să stăruie. Elevii de liceu învață prea puțin din tainele învățaturii creștine. Când învățăm doctrina Mântuitorului Hristos nu urmărim alte scopuri decât de a oferi pâinea noastră cea de toate zilele.

După o perioadă lungă de îndoctrinare din perspectiva unei singure concepții - cea marxist-leninistă -, religia, ca și celelalte forme de spiritualitate sau de compartiment, își revendică -pe drept - roluri și funcții care în regimul totalitar au fost forțat oculte sau eludate. Pe de altă parte, criza de ordin moral al întregului corpus social reclamă și obligă realizarea unei colaborări a instanțelor mai mult sau mai puțin specializate, în direcția revitalizării moral-spirituale a poporului nostru. Iar între aceste instanțe, religia ocupă un loc aparte.

Biserica încetează de a mai fi un „ghetou liturgic”²⁶, ieșind cu demnitate pe arena socialului. Ea are de construit conștiințe, suflete ; se cuvine ca ea să devină mai ofensivă, oferind alternative de viață, având inițiative caritabile,(ceea ce a și făcut, însă insuficient de cunoscute) implicându-se în multiple acțiuni culturale și sociale (La aceste cerințe Biserica Ortodoxă Română poate să demonstreze cu cifre concludente că și-a făcut datoria). Rămâne de actualitate îndemnul lui Emille Boutroux de la începutul secolului:

„Creștinismul trebuie negreșit să se adapteze la viața reală, dacă vrea să fie altceva decât un vis sublim și efemer, dacă vrea să devină el însuși o realitate. Și viața reală conține : grija existenței (mai ales felul acestei existențe n. n.), a traiului bun și a libertății exterioare, știința, filozofia, politica, artele, literatura, cultul religios, într-un cuvânt, toate

²⁶ C. Cucoș, *op. cit.*, p. 107.

manifestările naturale și toate formele tradiționale ale activității omenești”²⁷.

Bibliografie

- Mladin, Dr. h.c, Nicolae, *Studii de Teologie Morală*, Sibiu, 1969.
- Moldovan, Pr. prof. dr, Ilie, *Darul sfânt al vieții și combaterea păcatelor împotriva acestuia*, Buc., 1997.
- Constantin Cucoș, *Educația religioasă. Conținut și forme de realizare*, București, 1996.
- Pierre Lanares, *Faire face au desordre mondial*, Trento, 1993.
- Coman, G. Pr. Prof. dr., *Probleme de filosofie și literatură patristică*, București, 1995.
- Colectiv de autori, *Biserica și problemele sociale*, București, 1933.
- Idem, *Probleme actuale în Biserică și Stat*, București, 1994.
- J. Lesourne, B. Lecomte, *D'aprescommunisme*, Paris, 1990.
- S. Milgram, *Soumission a l'autorite*, Paris, 1974.

²⁷ Citat la *Ibidem*.